

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cisnădiei 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Cu 1-a Octombrie v. 1889

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnăre atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány* — *Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fașile, în cari li s'a trimis diarul până acuma.

Administrațiunea diarului „Tribuna“.

Sibiu, 18 Septembrie st. v.

(Δ) Reformarea administrațiunii este acum tema cea mai discutată în presa din patrie. Dar' și în presa din străinătate a început a fi discutată.

Și ea și este o temă, care merită și care, cu considerare la rapoartele interioare ale patriei, și suferă cât de multă discuțiune.

De secolii foarte îndelungați, administrațiunea în țările noastre n'a mai fost administrațiune. De aceea urmele așa numitei administrațiuni din timpurile antemarțiale se cunosc foarte și în ziua de astăzi. Ear' timpurile antemarțiale, încât ne privesc, merg departe înapoi. Se perd în întunerecul istoriei din secolii mai dinainte de încheierea milenului prim al erei creștine.

Mai ales în părțile transilvane urmele mai sus atinse se cunosc mai mult decât ar dori ori-și-care om, care a avut norocirea de a cunoaște și administrațiuni, al căror scop a fost sau este ameliorarea sorții cetățenilor.

Nu scim ce se dicem. Fatalitate ori intențiune să fie, că în țările ungurești, mai cu seamă în părțile locuite de Români, administrațiunea a lăsat foarte mult de dorit. După-cum s'a prezentat, ea pare-că a fost anume întocmită, ca pe Români să-i țină în frâu, să-i țină mai mult ca pe alte neamuri, ca să nu se poată desvolta.

Ceea-ce ne dă dreptul să dicem, că nu fatalitatea, ci intențiunea a fost

normativă în aplicarea administrațiunii față de naționalitatea noastră.

Se înțelege, că între astfel de împregiurări nu se putea altmintrelea, decât cu două feluri de administrațiuni. Unul pentru cei care aveau să fie înfrânați, altul pentru cei care se credeau obligați a funcționa ca înfrânători.

Așa trebuia să fie pentru ajungerea scopului.

Scopul s'a ajuns.

Transilvania, precum și părțile ad-nexe la Transilvania, în mare parte numai de Români locuite, au sărăcit. Au sărăcit atât de mult, încât afară de ce-tăți și vre-o câteva comune în părțile unde Românii locuiesc cu Sașii împreună, nici astăzi nu se pot reculege. După patruzeci de ani dela timpul marțial satele pare-că sunt încă tot provisorii, de ași pe mâne, ca satele vestitului Potemkin.

Dar' ce are a face sărăcia cu administrațiunea? Ce administrațiunea cu sărăcia?

Are a face sărăcia cu administrațiunea foarte mult, când aceasta este pusă în serviciul înfrânării, în serviciul ținerii în loc a popoarelor în desvoltarea lor. Sărăcia este o maximă vecheie politică în mâna asupritorilor de popoare. Ea s'a aplicat de multe-ori cu succes, ca mijlocul cel mai bun pentru a îmblandi, pentru a ingenunchia popoare.

Cu succes?

Succesele încă sunt de multe feluri.

Sunt cu sfârșit bun și cu sfârșit rău.

Din istoria patriei și din istoria unui regat, care nu mai este, scim ce rezultate funeste a avut administrațiunea rea, administrațiunea aplicată la îmblandirea, la ingenunchierea popoarelor. Mohaciul patriei noastre și împărțirea regatului polon nu sunt străine administrațiunii împreunate cu intențiunea de a nu lăsa rusticul decât *mercedem*, rezultatul muncii sale, și nici acela totdeauna. Mai ales dacă rusticul n'a fost maghiar sau n'a fost polon.

Astăzi însă trăim în secolul al nou-spredecelea, în secolul luminii. Poate-că a sosit oara, când administrațiunea are să-și schimbe și în patria noastră firea din trecut.

De aci înainte și la noi administrațiunea ar avea să fie pusă cu tot adinsul în serviciul ameliorării sorții cetățenilor fără deosebire de naționalitate și religione.

Din discuțiunea, care o vedem desfășurându-se în diaristica maghiară și din străinătate, dar' mai cu seamă din cele-ce s'au străcurat în public despre intențiunile guvernului față de administrațiunea din patrie, ni-se pare că nu avem să ne facem iluziuni mari, nici multe.

Este vorba, că administrațiunea, din municipală cum a fost și este până acum, are să se strămute în administrațiune de stat. Funcționarii administrațiunii publice să fie numiți ca și funcționarii justiției și ai financelor.

Măsura aceasta în sine încă nu ar fi cauză suficientă pentru de a ne perde iluziunile. Funcționarii administrativi numiți de guvern pot fi mai buni decât cei aleși de municipii, pentru-că cel puțin se poate presupune, că guvernul va numi oameni calificați pentru funcțiunile publice, oameni, care prelungă calificațiune să fie și probați că pricep chiemarea de funcționari publici administrativi.

Este dar' altceva ce ne face nedumeriți. Guvernul are de cuget a face propuneri legislațiunii în privința reformei administrațiunii, însă cu rezervațiunea, de a pune administrațiunea de aci încolo cu totul în serviciul naționalității cât mai grabnice a statului unguresc. Cu alte cuvinte, de a făuri și din administrațiune un mijloc pentru a maghiarisa statul unguresc. Grăbnicia, cu care vrea să execute maghiarisarea statului unguresc este poate motivul, că guvernul se gândesce, ca reforma administrațiunii să se facă de din jos în sus. Guvernul, dic foile, în fiecare comună vrea să aibă un organ al seu, fie acela notarul sau primarul. Comune, care nu sunt în stare să susțină un astfel de organ, să se împreune cu altele. Însă intențiunea, de a avea un organ în comunele singurateci, încă nu ne dă drept de a fi nedumeriți. Nici aceea de a numi pe funcționari nu ar fi cauză suficientă, de a fi îngrijați de maghiarisare prin o administrațiune, și aceea prin administrațiunea reformată.

Poate-că legile, care se vor aduce în această privință, se vor îngriji ca să împrăscie nedumeririle.

Ni-se îmbeie însă întrebarea, că după-ce scim, că toate se pun în ziua de astăzi în serviciul maghiarisării, mai putem ave încredere în legi? Articolul de lege 44 din 1868 încă e lege. Nu se dicem în introducerea acelei legi, că îndreptățirea egală perfectă a naționalităților are să rămână nevătămăată? Nu se dicem în §. 1, că legile sunt a se eda în limbile tuturor celorlalte naționalități locuitoare în țeară în traduceri autentice? Nu se dicem, ca să trecem preste altele, în §. 27, că guvernul se va îngriji, ca la oficiile judiciare și jurisdicționale ale țării și îndesebi la dignitățile de comiți-supremi să se aplice după-cât e cu putință indiviđi din diferitele naționalități cu cunoștiința deplină a limbilor necesare...? Este mancă legea de naționalități din 1868, dar' ce s'a ales de ea? N'a

rămas literă moartă, decând corpurile legislative a votat-o și Regele încoronat a sancționat-o?

Așa va ave să fie și cu legea despre reforma administrațiunii. Pentru-că, după dominării situațiunii de astăzi, în țările ungurești are totul să fie pus în serviciul maghiarismului. Peară țeara, peară lumea, numai maghiarismul să trăiască, aceasta este principul dominatorilor situațiunii de astăzi în regatul unguresc.

Un astfel de curent trebuie să nedumerească. Mai întâiu, fiindcă din capul locului ne dispune pentru credința, că nici din reforma administrațiunii proiectate n'are să iese ceva mai bun și mai folositor pentru țeară, decum a ieșit din celelalte legi și instituțiuni de până aci. După aceea, pentru-că toate legile, dominării situațiunii le exploatează numai pentru maghiarism.

Ear' dacă e să ne întoarcem la administrațiune, avem cele mai triste speranțe, că și de aci încolo va fi abătută dela destinul ei, ca în trecut.

Pentru noi Românii dar' lupte noi și pentru patrie sbuciumări noi sunt puse în perspectivă viitorului.

Însă Doamne ferească de mai rău! Și în adevăr, că cu puțință este să fie și mai rău, dacă va fi, ca și de aci încolo numai ideile cultivătorilor maghiarismului să aibă valoare și numai cultivătorii maghiarismului să aibă cuvântul dintău și cuvântul din urmă la croirea viitorului patriei.

Ei ar pute duce lucrurile acolo, încât să provoace lupte interne tocmai atunci, când patria ar ave mai mare lipsă de unire și de tărie. Ceea-ce ar ave drept consecuență, ca monarhia să fie părăsită de aliații sei tocmai în momentul acela, când ar ave mai mare lipsă de dinșii.

Gravităm în afară...?

III.

(I.M.) Ca să scim că trăim și că trăind într'adevăr și suferim, și ea în suferința noastră să ne putem cu destulă tărie afirma vitalitatea noastră națională, nu este destulă numai lupta diaristică, ci trebuie ca ținuturi de ținuturi să fie aduse în nedumerire și iritare, ca pe această cale să aibă compatrioții nostri cu o titulă mai mult întru îngustarea exercerii drepturilor noastre cetățenesci.

Trăim ca naționalitate, și suferim ca Români. Nu este însă aceasta cea dintău, dar' nici cea din urmă suferință. Politicii maghiari voesc a aduce însă lucrurile la absurd. Voesc ca în paciența noastră, — despre care dinșii

nu-și pot da seamă, — să descopere toate acele agitațiuni periculoase și uneltri dușmănoase contra patriei și a națiunii maghiare, să ne compromită nu numai înaintea Tronului, dar' să ne și facă imposibili în această patrie. Din această cauză își și dau toată silința, ca să ne scoată din sărite. Să ne scoată din paciența noastră, neputând suferi îndelunga noastră tăcere. Tăcerea noastră îi genează prea mult, chiar de aceea au și iscodit „gravitarea în afară“.

Ori-și-cine s'a putut convinge din cele până aci descrise, că noi noi nu gravităm în afară.

„Aveți dreptate“, — ni-se poate dice din vre-o parte, — „că nu gravitați înspre România. Dar' voim să ne arătați probe. Voi altmintrelea scrieți și altmintrelea vorbiți în ascuns și lucrați pe sub mână! Pentru-ce lipsiți această patrie de atâtea și atâtea puteri științifice, de care în toate împregiurările vieții cu toții avem lipsă de ele? Pentru-ce înlesniți cu deosebire tineretului român cu carte, ca să treacă în România și să se pună în serviciul și la dispoziția acestei țări, când și aici ar pute tocmai așa să existe ca și pe pământul României?“

Aceasta poate fi una dintre cele mai grave imputări și totodată o întrebare, la care pentru de a pute răspunde în toată liniștea, sîntem siliți a ridica un capăt din perdeaua, ce împedecă ori-ce lumină, cu al cărei ajutor s'ar pute vedea și cunoaște relațiunile noastre politice din acest stat.

Ni-se dicem, că altmintrelea scriem și altmintrelea cugetăm sau lucrăm pe sub mână!?

Această însinuară nu numai că nu este adevărată, dar' nici că putem suferi a ni-o face oare-cine.

Noi Românii din întreg Ardealul, din Bănat și părțile mărginașe până sus la Tisa, am vorbit todeauna limpede și la înțeles. Am vorbit înaintea de 1848; ne-am pronunțat la a. 1848 prin graiul celor 40.000 oameni; am îndurat absolutismul cel mai greu, ear' astăzi, sub constituționalismul unguresc, ne afirmăm tot cu aceeași tărie, ca în toate timpurile. Astăzi politicesc ne luptăm pe baza unui program, pe care l-au acceptat deopotrivă toți Românii. Pe baza acestui program susținând lupta, nu mai putem lucra pe sub mână, nu mai putem vorbi în ascuns, și am deveni suspecti noi între noi, dacă ne-am abate fie cu graiul, fie în scris (pe sub ascuns) dela punctele programului nostru politic statorit odată la Sibiu.

Acesta este programul politic al unei națiuni, despre al căru cuprins are cunoștiință și trebuie să aibă fiecare om politic, nu numai din Ungaria, dar'

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Poiana fetei.

Dîna sfântului Ilie se apropie. Fetele cu bucurie grijesc care de care casele, văruesc prăjeși, ear' la părătele decătră uliță fac un brău văpsit. Așa e obiceiul. Dar' brăul trebuie să fie drept în partea de deasupra, căci de va fi cât de puțin strîmb, rușinea va fi a fetei. Și apoi de ce să nu se pregătească fetele de sfântul Ilie? Doară atunci vin ficiorii dela munte și pun câte șese lăutari să le cânte, nu o țî, ci opt țile într'una, ba și mai mult încă, ca să-și petreacă și ei cu fetele. Atunci toate fetele ies la joc, una mai gătită ca cealaltă, ca să placă ficiorilor și să joace cu ei.

Soarele alunecă încet cătră Apus, mai are un drum de o jumătate de suliță și se va ascunde după munți. Înaintea casei satului lăutarii cântă cu foc și hora mare se învîrte; e și ziua sfântului Ilie, în care se încep jocurile. Tot satul a ieșit să vadă jocul. Bătrânii stau la o parte pe nise butuci și spun povesti de „acum sînt 40 de ani“, tinerii joacă, răd, glumesc; copiii fug încoace și încolo prin horă, ear' babele stau în apropierea horei două câte două și vorbesc când de unul, când de altul, la toți aflând ceva curus. Așa sînt babele, fac din țințar armăsar și găsesc nod și în papură.

„Uită-te, Catrino“, dîse o babă cătră vecina ei, „uită-te la Floarea Cășineanului, cum ride cu flăcăiandrul cel bălan, căruia abia i'a dat mustața. Cine va fi, că deu eu nu l'am mai vădut, el nu va fi din satul nostru. Frumos mai e, bată-l norocul“.

„Nici eu nu-l cunosc, Stanco“, răspuse Catrina, „dar' fie cine va fi, ved că se și potrivește cu Floarea, ea e cea mai frumoasă fată din sat. Dar' te uită; ai vădut că i'a spus Floarei ceva la urechie și ea se uită în ochii lui. Asta nu-mi place, o fată trebuie să fie mai rușinoasă. De ar vedă-o mamă-sa, ce sudalmă i-ar mai da Floarei“.

„Nu mai spune! De ce s'o ocărăsă? Pentru-că vorbește cu un ficior? Dar' noi nu eram ca Floarea, vesele, când eram fete tinere? Îți pare rău, Catrino, că ai îmbătrânit? Lasă tinerii să-și petreacă, acum e vremea lor. Scii cîntecul cum dîce: „Omul dacă 'mbătrănesc, pune-i paie și-l părălesc“. Noi să ne bucurăm uitându-ne la ei“.

Arcușurile s'au ostenit și ele; hora încetează. Într'aceea soarele se ascunde în dosul munților, alunecând încet, încet. O culoare purpurie acopere tot cerul, se întunecă tot mai tare, tot mai tare, până se perde cu totul. Lumina se luptă cu întunerecul.

Fetele se adună la un loc, și cu cărpe albe de in își șterg sudorile de pe obrazul lor înflăcărat.

Ficiorii se amestecă și ei între ele, și guind. Toate sunt vesele, numai Floarea Cășineanului nu zimbesc, nu aude glumele ficiorilor. Ochii ei caută pe Ioan, lîngă care a jucat hora, a căruia mână strînsă pe a ei. El nu era între fete. Floarea cu ochii l'a căutat până l'a aflat. Ioan era în un loc mai ascuns singur. Ochii ei întălniră pe ai lui Ioan și un cutremur o cuprinsă. La palida lumină a lunii, care răsăria, Floarea era cu mult mai frumoasă.

Lăutarii încep să tragă ear' cu arcușurile. Un alt joc se începe: „Măna“. Fiecare ficior ia câte o fată la joc. Și Floarea joacă. Ioan nu a făcut să-l aștepte Floarea, nu a voit ca altul să o ție la joc. Ei nu mai rîdeau ca la hora, nu mai erau veseli, nu vorbău nimic. Limba lor nu vorbia, dar' când ochii li-se întălniau, vorbiau ei în limba lor și-și spuneau tainele inimii. Atunci și Floarea și Ioan grășiau jocul.

Jucat-au până tărđiu. Luna era în cruce, când toți, bătrâni și tineri, au plecat pe la casele lor să se odihnească.

Părinții Floarei dormiau deja duși, numai Floarea nu putea să-și închidă ochii. Suspina, ea se cugeta la Ioan. Chipul lui îl vedea înaintea ei, mâna ei părea că ținea mâna lui Ioan, și inima îi bătea în piept ca-și-când ar fi voit să-și rumpă pieptul.

Nu numai Floarea suspina, nu numai ea nu putea să-și închidă ochii. Nici Ioan

nu-și afla căpătăiu, de închide ochii, chipul Floarei îl vedea și mai lămurit. Gânduri după gânduri chinuiau creierii lui.

Merse în grădină să-și liniștească gândurile în aerul răcoros al nopții, dar' fără să scie ieși din grădină, rupend o frunză de pîr, ce o puse între buze. El începuse să cânte din frunză o doină. Se pomeni în stradă. El mergea încet, singur prin sat cu capul plecat. Drept înaintea casei Cășineanului, el se oprî și-și aruncă ochii învăpăiați la fereastra Cășineanului. La palida lumină a lunii zări capul Floarei în fereastră. Credea că e fantomă, se apropie de fereastră și se încredință, că în adevăr „ea este“.

Floarea, după-cum am dîs, nu putea să adoarmă. Auđind în tainica liniște doina cea plăcută, care făcea bine inimii sale, se uită pe fereastră să vadă, cine umblă așa de tărđiu prin sat. Părul ei negru cădea în unde pe umerii ei ca zăpada de albi și ochii ei mari ardeau de flăcără tainică a inimii.

„Nu te-ai culcat încă, Floareo?“ dîse Ioan, și e așa de tărđiu“.

„Nu, Ioane, capul îmi arde și nu pot închide ochii. Auđind doina, am ieșit la fereastră să ved cine umblă așa de tărđiu noaptea. Credeam că numai eu nu pot dormi“.

„Ca și mine“, răspuse Ioan, „înzadar am căutat să închid ochii, ei nu se supuneau voinței mele. De ce? nu scii. Și apoi îmi

plăcea să nu-mi închid ochii, căci te vedeam pe tine lîngă mine, dar' când voiam să-ți apuc mâna, tu fugiai.

„Floareo, îmi ești dragă, dragă ca lumina ochilor. Decând te-am vădut, eu nu mai am liniște, gândul meu e tot la tine, ved că nu voi pute trăi fără de tine, ochii tăi, ochii tăi m'au fermecat? Ochii tăi ard, și — și spune-mi, dragă, îmi spun, că și tu mă iubesci? Nu e așa?“ și se apropie mai tare de Floarea.

„Te iubesc“, răspuse Floarea atât de încet, încât numai Ioan o auđi. „Te iubesc, Ioane, și eu sufer ca tine, nu voi pute fi fără tine“.

Ioan îi luă capul între mâni și buzele lor se topiră în o sărutare. Și i-ai spus multe și nu se îndurau să se despartă, tot aveau încă ceva de dîs, și era dulce sărutarea lor. O rîndunea începă a ciripi, a anunța dorile. Luna palidă se ascunde deja. Îndrăgiiți trebuiau să se despartă. De ar fi putut Ioan, ar fi oprit întunerecul în loc.

„Rămâi cu bine, draga mea, gândesce-te la mine, să ne vedem sănătoși“.

„Mergi cu Dumnezeu, dragul meu, nu mă uita“, îi dîse cu lacrimi în ochi Floarea.

II.

Dilele de joc au trecut una după alta, repede pentru toți. Liniște este în sat, sătenii sînt tristi, le pare rău după ficiorii ce au

și din Austria. Cine dintre Români a conlucrat odată la realizarea acestui program, ca după aceea să deserteze dela punctele odată statorite, unul ca acela este un mișel și trădător al cauzei române din acest stat. Ear' cel-ce pretinde, ca să ne abatem cu toții dela acest program, ne cere un lucru, pe care noi nici-odată nu-l putem face fără a ne compromite și moralicesce și politicesce ca națiune.

Consecvența este, că noi Români din țările Ungariei nu lucrăm nimic în ascuns. Lucrăm pe față și în vederea lumii, apărându-ne naționalitatea și luptându-ne pentru drepturile ce ne compet în acest stat.

Așadar' nu gravităm în afară.

Este drept, răspundem, că mulți tineri cu studii trec în România. O fac însă această silii de împregiurările politice. Și numai acela o scie, cu câtă durere și greutate o face aceasta, când se decide a-și părăsi părinții și frații și a-și lua adio dela vatra părintească.

Nimeni nu o face această trecere de îmbrăcat. Nici nu poate pretinde nimeni dela un tinăr, care a studiat o jumătate de viață pe la școale, ca lipsit fiind de pâine, să umble a cerși pe la ușile oamenilor pânea cea de toate zilele. Omul de omenie se scie prețui și este totodată și prețuit de aceia, care-l cunosc.

Trece tineretul nostru în România, și trece prea mult în puterea numărului oamenilor de carte, de care noi dispunem. Noi o regretăm aceasta, . . . dar' n'avem ce să facem.

Dacă guvernul țării noastre ar fi mai milos pentru noi Români și mai dărnice pentru copiii nostri, de sigur patria nu ar fi lipsită de puterea luminării și a cunoștinței copiilor nostri. Guvernul însă pretinde dela copiii nostri lucruri nedemne de educațiunea lor, pretinde renegarea originii lor; pretinde ca ei să se facă coadă de topor, în vederea unor foloase neînsemnate și trecătoare.

Nu pretindă guvernul atari imposibilități, ci mai virtos fie precă de bun, pe atâta și de drept față cu copiii nostri, și atunci nu va trece nimeni în România, ci puterile fiecărui tinăr român vor fi la dispozițiunea acestei patrii.

Cine trece în România, nu trece ca dușman al acestei patrii, precum nici cel-ce vine de acolo în patria sa, nu vine ca să ne ațte la disordine. Și dacă este vorba despre adevăr, patria aceasta se poate în acest punct felicita, că produce atâtea puteri culturale, care suplinesc anumite goluri ce mai au frații nostri pe terenul cultural. Noi însă așa credem, că prin tinerii emigranți, — dacă noi cesti rămași nu am fi amărâți până în sufletul nostru, — s'ar pute și mai mult închiega nisece relațiuni și mai intime între monarchia noastră și România.

Când nu ar domni neîndestulire între noi Români de aici, de sigur frații nostri din România ar gravita spre noi politicesce, ear' despre noi nu s'ar afla suflet omenesc, care să ne facă impuțări de gravitare în afară.

Urmarea firească la toate aceste este, că noi nu ne putem în deajuns bucura de bunăvoința, cu care s'au purtat guvernele României până acum față cu tinerii

noștri emigranți, și nu putem decât a le recomanda muncă în toată puterea cuvântului, deoarece-ce numai muncind își vor câștiga încrederea tuturor Românilor de bine. Ear' noi cesti rămași acasă ne vom da toată nisuița, ca să fim gata în tot momentul să mergem cu inima deschisă acolo, unde ne va comanda Tronul Habsburgilor.

În împregiurări grele pentru monarchia aceasta vom dovedi lumii întregi, că poporul român din această monarchie a fost și este un zid neînvinș și care-și cunoaște datorințele cetățenești fără-ca să graveze în afară. . . !

Societatea pentru fond de teatru.*)

În numărul 205 al „Tribunei“ a apărut un scurt articol, scris de un Bănățean. Articolul era intitulat: „În cauza fondului de teatru“.

L'am cetit cu atențiunea cuvenită, și deoarece-ce cestiunea este de natură prea importantă, țin că nu fac un lucru de prisos, dacă întru în discuțiunea ei. Facă și alții așa; ear' adunarea generală a societății pentru fond de teatru român, care se va ține peste câteva zile, în 29 și 30 Septembrie n., la Caransebeș, să cumpenească cu chipuzială materialul acestor discuțiuni și să vadă de îndreptări.

Societatea pentru fond de teatru român s'a înființat la anul 1870, cu scopul statorit în §. 1 al statutelor votate de constituanta din Deva, care dăce: § 1: „Se institue o societate pentru crearea unui fond, din care cu timpul să fie posibilă înființarea unui teatru național-român dincoace de Carpați“.

Ca să ne putem face idee despre însușirea, cu care s'a pus în lucrare înființarea acestei societăți, însemnăm numai, că la apelul comitetului provisor, instituit în Pesta pentru pregătirea afacerilor, au fost intrat în decurs de 6 luni de zile oferte și bani în valoare de 3667 fl. 42 cr., ear' la constituanta din Deva s'au înscris în decurs de trei zile membri cu o sumă de peste 4000 de florini. Ear' ați societatea dispune de un capital de peste 50.000 fl. v. a.

Aceste sunt lucruri de care trebuie să ținem cont.

S'au făcut, și cu tot dreptul, imputări inițiatorilor societății, că de ce au început să se îngrijască de clădirile Thaliei române, câtă vreme n'avem nici literatură, nici școală dramatică și nici public pentru teatru. Dar' publicul român, în nemărginitul seu entuziasm pentru idea cea nouă, n'a reflectat de loc la aceste, ci a pus înființarea societății în lucrare cu un interes atât de viu, care rămâne aproape fără de părechie în istoria noastră culturală.

Vreau să dăce, că societatea pentru fond de teatru român, așa cum s'a înființat, a fost, se vedă expresiunea sentimentului public al Românilor din anul 1870. Și dacă venia cineva pe atunci cu resonamentul Bănățeanului din articolul seu actual, ar fi fost huiduit cu unanimitate și cu indignațiune.

Precum în natură legea de căpetenie este legea desvoltării, căreia i-se supune fiecare organism de plantă, de animal, de corp, de suflet, de individ și de societate, și în organismul social-omenesc, tot ea este, care se manifestează și în vederile generale ale oamenilor, în așa numitul sentiment public. Toate se desvoltă cu timpul. Toate progresează. Natura nu dă înapoi!

*) Întârziat din cauza adresei incorecte.

plecat la munte. Nu se vorbește despre altceva, decât despre jocul ce a trecut. Tuturora le pare că s'au trezit din un frumos vis. Mai triste sunt fetele. Ele sunt sprintene, ar fi mai jucat mult. Și ficiorii s'au dus toți. Unii le furase chiar și inima.

De se întâlneau două fete la fântână, se puneau pe ghizdele ei și-și spuneau, cum au jucat de bine cu cutare și cutare; suspinau, mai că nu plângeau.

Mai tristă dintre fete era însă Floarea, și Ioan plecase la munte, ea rămase cu dorul singură, nu scia când va mai pute vedea pe Ioan.

Floarea nu mai era sburdalnică, ca mai nainte, ochii îi erau totdeauna umezi de lacrimi. Cu cât vremea trecea, cu atât colozarea purpurie de pe față ei peria și o paliditate îi lua locul. În ochii ei puteai ceti durerea inimii. Se vesceșia ca rosa, a cărei rădăcină o roade un verme.

Părinții ei se mirau de boala Floarei, toate babele au fost chemate, ca să-i descante de farmec, de deochi, de dragoste, dar' înzadar. Floarei nu i-se făcea mai bine. Noapțile neadormite îi secau puterile trupesci; gândurile cele multe îi turburau sufletul. Frica cuprinsă pe părinți, Floarea era unicul lor copil, unica lor bucurie, unica mângâiere. Părinții o întrebau, ce ca are, ce o doare, ca să-i aline prin leacuri durerea, și Floarea răspundea, că nu scie să aibă ceva, ca ea să fie bolnavă

Ea ascundea de părinți întrucât putea durerea sa, ca să nu-i intristeze. Biata fată era în nedumerire. Oare va mai vedea ea pe Ioan, va mai veni el în sat?

Să ne suim la munte. Cine este oare acel pëcurar, care scoate triste tonuri din buciom și face codrii să suspine? Cine este el, care din fluier dăce doine ce-ți umplu inima de dor? De ce albaștrii lui ochi rătăcesc dela un brad la altul, dela munte la vale, dela turma sa ce pasce în liniște la cănele ce-și are capul întins, pe labe și care pare-că suferă împreună cu stăpânul seu? Oare nu l'am mai vădit noi? Ba da, este Ioan pëcurarul. Decând a vădit la joc pe Floarea, liniștea i-a sburat, inima îi este plină de dor. E trist, ca codrul toamna, când îl părăsesc frunzele. El fuge de prietenii sei de odinioară ca de dușmani, nu vorbește cu ei decât rar. Îi place singurătatea, ca neconturbat să cugete la ea, la Floarea. Nimănui nu a spus durerea și tainele inimii lui, numai munților, din fluier și buciom. Când se ostenește a cânta din fluier, și-l așează pe genunchi și cântău în tainica liniște a munților atât de jalnic, încât și părăiele par a înceta în murmurul lor, spre a asculta cătecul inimii lui Ioan, care e următorul:

Odorul sufletului meu,
Te-am părăsit cu jale;

Și dacă Români din anul 1870 nu erau accesibili a discuta asupra societății pentru fond de teatru în înțelesul articolului din Bănat, astăzi sunt. Sentimentul public s'a desvoltat de atunci!

Se discută deci!

Înainte de toate trebuie să constatez, că preste tot nu împărtășesc părerile dlui din Bănat și îndeosebi nu voi să susțin argumentele d-lui cu atât mai puțin concluziunea, la care ajunge.

Domnul din Bănat constată: a) că în interesul publicului față cu societatea pentru fond de teatru scade pe și ce merge, că b) toată reușita adunărilor generale se mărginesce la partea așa numită socială; cauzele sunt: c) că nu ne putem însușești pentru o idee, care deocamdată ni-se pare nerealisabilă, că nu putem contribui la un capital, de care n'avem speranță să profităm. În fine ca rezultat ni-se spune: d) dacă nu se poate să uităm deocamdată colectarea, cel puțin să se țină mai rar adunarea generală!

Are drept dl din Bănat, dacă se plânge, că interesul publicului față cu societatea din cestiune scade, are drept, dacă toată reușita adunărilor generale o reduce la partea socială, — dar' n'are drept să aducă ca cauză, că nu ne scim însușești, că nu voim să jertfim pentru un lucru, „de care încă mulți ani putem și trebuie să ne lipsim“. Sau dacă crede, că aceasta este cauza regresului în viața societății, ar fi avut datorința să arete nisece mijloace de îndreptare. Căci nu cred, că d-lui socotesce să fie un mijloc de îndreptare „resultatul“, la care ajunge.

Este fapt, că interesul față cu această societate scade, dar' eu aflui cauzele în societate, și nu a fară de ea. Nu publicul poartă vina, că nu se scie însușești, ci aceia, care conduc societatea și care fac parte din ea. Câtă vreme societatea și comitetul ei se vor restrînge a ține câte o adunare generală pe an, pentru-ca să încasseze nisece parale și în vreme de un an întreg să nu facă altă, decât să aștepte adunarea generală proxima, — interesul pentru această societate are să scadă neîncetat. Căci unui organism mort nu-i trebuie decât sapa și lopata.

Băgați viață în societate, și publicul are să o spriginească!

Dar' dăceți că nu se poate: ne leagă statutele.

Vorbă să fie!

Oamenii au făcut statutele, și tot ei pot să le desfacă. Dar' poate-că nici nu este trebuință de desfacerea statutelor. Poate-că este numai o părere falsă la mijloc, care ține în cătușce comitetul societății.

Eu cred că așa este.

Căci dacă privim mersul societății pentru fond de teatru, ni-se impune faptul, că oamenii ei conducători consideră societatea curat de o asociere cu scop de a aduna parale pentru un teatru român. Și scopul acesta se accentuează atât de mult, încât toate interesele culturale se perd din vedere prelungă el.

Societatea aceasta, deși are un scop financiar, după părerea mea, este o societate cu caracter cultural. Căci însași menirea ei: de a face un teatru, este un mijloc pentru un scop mai înalt cultural. Și Români din anul 1870 nu s'au însușești pentru zidurile înființării teatru, ci pentru isbânda culturală, pe care o semnifică numai zidurile.

Cu un cuvânt, eu socotesc, că una dintre cele dintei îndreptări în socie-

tatea aceasta ar fi să i-se accentueze cât mai mult menirea ei culturală.

Căci dacă se va face aceasta, comitetul nu mai poate să stee pe loc. Trebuie să lucre, trebuie să deee impulsuri pentru întreprinderi culturale, pentru o activitate mănoasă, care să aibă de scop ridicarea nivelului cultural al poporului, care să pregătească și public și literatură pentru acele rinduri, care au să ne consume paralele.

Până acum comitetul și-a făcut datorința, dacă rațiociniile au fost în regulă și și-a dat raport odată pe an; societatea i-a votat încredere și l-a aplaudat. Dar' dacă se va accentua menirea culturală a societății, atunci se va cere mai mult dela comitet. Se va cere să deee seamă asupra felului, cum a încercat să corăspundă acestei meniri culturale.

Primit odată acest punct de vedere neapărat de trebuință, pentru-ca societatea să înflorească, urmează să se statorească principii generale, după care ar avé să se pună în praxă lucrarea culturală a societății.

Ear' principiile aceste generale, societatea însași este datoare a și-le statori.

Ele pot să fie de multe feluri. Și atrină dela cei interesați, ca să și aleagă cele mai potrivite.

Ar fi d. e. principiul, de a decentralisa activitatea societății, de a înființa dinteu mai puține, apoi după trebuință mai multe subcomitete în diferitele părți locuite de Români, care să țină viu interesul pentru idea teatrului românesc, care să contribuie la crearea publicului și literaturii teatrale. Și dacă e vorba să trecem dela generalități, eată vă spun, cum mi-aș imagina eu lucrul.

Fiecare subcomitet s'ar întruni într'un fel de direcțiune teatrală. Din membrii cei mai capabili ai societății aflători în acel district și-ar forma o trupă de diletanți, care să deee pe an baremi două reprezentațiuni teatrale în favorul fondului societății pentru fond de teatru. Afară de aceea ar puté să aranjeze aceste subcomitete serate literare, sociale, concerte și în sfârșit ori-ce se poate aduce în consonanță cu scopul societății și ce accentuează menirea ei cultrală.

Dar' dăceți: nu permit statutele!

Nu e adevărat.

Șul 12 din statutele votate la Deva*) dăce expres: „Comitetul va forma, unde va puté, comitete filiale pentru promovarea scopului societății“.

Și de ce nu s'au înființat comitete de aceste până acum?

Mi-ar păre foarte bine să mă lumineze cineva în punctul acesta. Eu nu cunosc motivele.

După părerea mea, modalitatea instituirii de subcomitete ar fi cea mai rațională și mai cu puține pedeci împreună, deoarece-ce se bazează și pe litera statutelor.

Căci multă vină se mai pune și pe bietele acele de statute. De câte-ori s'a urgiat vre-o înnoire, de câte-ori s'a cerut să facă de acum înainte ceva societatea pentru acel teatru român, — totdeauna s'a curmat ori-ce discuțiune sub cuvânt, că „statutele nu permit“. La adunarea generală dela Lipova, ținută acum câțiva ani, ceruse un oare-care Petculescu, pretins director de teatru român, un ajutor pentru organizarea unei trupe ambulante. I-s'a respins rugarea. Bine s'a făcut, căci n'a meritat să fie spriginit. Dar' credeți, că așa s'a motivat concludul societății? De unde! I-s'a respins rugarea sub cuvânt, „că nu permit“.

*) Alte statute mai noue nu am la dispozițiune. Dar' nu am cauză să cred, ca acest §. atât de însemnat să se fi șters ulterior din statute.

Eu am plecat la munte sus. . .

Tu ai rămas în vale.

La munte singur n'am venit,

Mi-am luat tovarăș „dorul“,

Și el îmi dăce tot merou:

„În vale și-e odorul“.

Floare! Decând te-am sărutat,

Cumplit pieptul mă doare,

Căci inima închisă n el

La tine-ar vré să sboare.

Odorul sufletului meu

De ce nu ești la munte!?

În brațe să te string cu foc,

Să te sărut pe frunte!?

Ioan iubia singurătatea, era trist. Toate încercările prietenilor lui, de a-l mângăia, erau zadarnice, Ioan nici nu-i asculta. Singur Nicolae, cel mai în vîrstă dintre pëcurari și la care Ioan ținea mult, îl întrebă între patru ochi de supărărea ce o are.

„Ioane“, dăce el, „de 10 ani tot cu mine ești, lîngă mine ai crescut, de-ți lipsia ceva îmi spunea mie, de-ți-se perdea ceva earăși mie îmi spunea. De ce acum fugi de mine, de ce nu-mi spui ce durere ai, de ce ești trist? De te doare ceva, spune-mi, că poate voi sci eu leacul“.

„Nu, nene Nicolae, nu sînt bolnav, dar' sufer. De ce, nu-ți pot spune. Dar' nu te

îngrijii de mine, îți spun că n'am nimic“, și un ușor suspin ieși la aceste vorbe din pieptul lui Ioan.

„N'ai nimic, fêtu meu? Ba ai, și sciu eu ce. Te-a fermecat, te-a fermecat vre-o fată, suspinul têu mi-a spus. Dragostea, Ioane, e boala draclui“, dăce Nicolae.

„M'a fermecat, și simt că nu pot trăi fără ea“, răspuse Ioan tăiând vorba.

„Ei Ioane, fii bărbat, nu te lăsa să fii învîrtit de ochii unor fete. Ele se bucură, dacă întorc mințile cuiva, rid și-și bat joc mai apoi. Așa va face și draga ta. Dar' spune-mi, cine e fata și cum o chiamă?“

„Ea e fata Cășineanului, nene Nicolae, ea nu mă va înșela, nu mă va uita, nu, pe Dumnezeuul meu. Ea mă iubese, ochii ei, gura ei mi-au spus. Un ânger nu poate minți, nu poate avea o inimă cernită. Floarea sau va fi a mea sau . . . O, de ai cunoașce-o, nu ai vorbi despre ea rău, ai dăce că e deamănă să o iubesc“ răspuse Ioan trist.

„Ved că o iubesci cu tot focul inimii tale“, dăce Nicolae, „nu-ți mai vorbesc degeaba. Eu cunosc pe Cășineanu, o cunosc și pe Floarea, ea era o copilă, când am vădit-o mai în urmă. Dacă te iubesc și ea, atunci cred că va fi bine. O voi pești-o pentru tine, fêtu meu, acum nu fi trist și vești-ți de oi“. Și el lăsa pe Ioan singur să cugete la aleasa, la floarea inimii lui . . . (Va urma.)

statutele“ spriginirea cauzei teatrale, până când nu se va fi înființat teatru român (înțelege clădirea). — Tot din aceste motive a rămas baltă afacerea cu premiul de 300 fl. pentru concursul de piese teatrale.

Cu un cuvânt, se pare că chiar statutele societății sînt, care ne pun bețe în roate, care vor să facă din societatea pentru fond de teatru o curată asociere financiară. Și dacă chiar așa ar fi, nu este la loc procederea, de a ne lipi orbiș de litera legii și să ducem până la absurd o mică eroare a antecesorilor noștri. Ci trebuie să interpretăm statutele astfel, ca să facem destul și literii și spiritului.

Paragraful, cu care s'a tăiat totdeauna orice încercare, de a introduce o activitate culturală în societate, este §. 1 (cită și mai sus): „Se institue o societate pentru crearea unui fond, din care cu timpul să fie posibilă înființarea unui teatru național-român dincoace de Carpați“.

Scopul este deci: un fond pentru înființarea unui teatru național; — ear' fondul acesta numai așa se poate realiza mai în grabă, dacă nu se dă nimic din el, ci numai se adauge la el. Și se privește realizat atunci, când vor fi atâția bani la dispoziție, ca să se poată îngrijii de clădirea teatrului.

Aceasta, precum vedeți, nu este în §., dar' așa se interpretase §-ul. Și eu, care voi să salvez rațiunea de a fi a acestei societăți, n'am decât să combat această interpretarea. N'am decât să dăce, că sub cuvintele din §.: „să fie posibilă înființarea unui teatru național etc.“, nu înțeleg zidurile teatrului, ci înțeleg teatru ca artă, ca literatură, ca artiști dramatici, ca public iubitor de artă și numai la urmă și ca zidire. Care §. din statutele votate la Deva în 5 Octomvrie 1870 m'impedecă pe mine să interpretez astfel §-ul?

De sigur' nici unul. Și de ce să nu-l interpretez astfel, când ved, că numai așa pot salva interesele societății, ba mai mult, numai așa salvez rațiunea ei de a fi?

Căci astfel fiind interpretat §-ul, societatea poate da premii pentru piese teatrale, poate subvenționa o trupă teatrală ambulată etc., atunci când socotesce, că fondul poate să-și permită acest lux; dar' îndată-ce este vorba de zidire numai, e evident, că nu se poate spesa nici un crețar din fond, până când capitalul nu va ajunge la atâtea sute de mii, câte are să costeze zidirea. În cazul prim, societatea are de acum mână liberă pentru de a puté lucra, în cazul al doilea, nu are voie să se misce decât preste dăcei de ani.

Repet, că eu rezonaz acii pe bazele statutelor votate în adunarea constituantă dela Deva. Altele nu am la demână, și deci nu sciu întrucât sînt modifiacă și-ii cei vechi și întrucât nu. Eu nu cred să se fi stipulat ulterior în vre-un §., că sub teatru se înțelege zidirea lui. Dar' dacă tot ar fi în nisece statute mai noue alte și serioase pedeci, care n'ar admite interpretarea de aci, stanci este datorința adunării generale din Caransebeș, ca să ceară revisuirea statutelor, să o ceară cu atât mai virtos, cu cât din partea ministerului nu cred să se facă vre-o greutate, fiind îndreptările de natură indiferentă, ear' conducătorii societății „persoane grate“ înaintea puterilor țării, plus: societatea însași (poate pentru-că s'a dovedit până aci de tot inocentă) are simpatia Maghiarilor.

Dar' eu cred, că pedecile statutelor nu sînt serioase. Și dacă s'ar dovedi, că nu sînt, adunarea generală din Caransebeș să interpeleze presiul și să facă cei dintei pași, pentru a reforma societatea în sensul cum o recer împregiurările timpului și exigențele poporului român.

Din aceste expuneri reiese de sine, că încă nu poate fi vorba „să sistăm colectarea ori cel puțin să facem, ca adunările generale ale societății pentru fond de teatru să se țină mai rar“. Si nu poate fi vorba, fiindcă alte sînt cauzele și alte remedii, pe care le credem noi adevărate față cu părerile dlui din Bănat.

La ori-ce întâmplare bănuelile dlui din Bănat au fost la loc și scopul cred că și-l va ajunge, deoarece-ce cestiunea societății teatrale va fi scoasă din nebăgarea de seamă, va fi discutată și vor trebui să urmeze și îndreptările, care au să ne satisfac pe toți.

Cât pentru mine, aș dori ca discuțiunea să continue cât se poate mai degrabă, încă înainte de 29—30 a l. c. Căci astfel oamenii dela adunarea generală din Caransebeș vor câștiga cu atât mai multe elemente de judecată. Un lucru ce este numai în serviciul cauzii.

1. Să se accentueze caracterul cultural al societății.

2. Să se înființeze subcomitete.

3. Să se interpreteze statutele după spiritul și nu după litera lor.

4. Eventual să se revizuească statutele.

Aceste sînt pe scurt punctele mai principale, pe care le recomand atențiunii adunării generale proxime! Gil.

CRONICĂ.

Maiestatea Sa Monarhul a plecat ieri dela Visegrad îndreptându-se la Gödöllő.

Nuniri. Ministerul nostru de culte a numit definitiv de profesor ordinar la școala reală de stat din Brașov pe profesorul școlat Dr. Frideric Hoffmann.

Transferări. Ministerul r. u. a transferat pe inspectorul de industrie din Cluj, Ludovic Binder, în aceeași calitate în Căsovia.

Statute aprobate. Ministerul reg. ung. de interne a provădit cu clauzula de aprobare statutele reuniunii de înmormântare din Baia-mare.

Camera advocațională din Oradea-mare aduce la cunoștință, că avocatul din Oradea-mare Dr. Iosif Rozs s'a înscris în lista acelei camere.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny” publică următoarele schimbări de nume: Ludovic Travil în „Tarnoki”; Ludovic Kulpin în „Kovács”; Ștefan Kincz în „Kincs”.

Clujenii cer tablă regească. Reprezentanța orașului Cluj, în ședința ei dela 28 l. c. n., a hotărât să trimită o adresă de felicitare ministrilor Teleki și Szilágyi din incidentul intrării lor în funcțiune.

Schimbări de medici la spitalul militar din Sibiu. Cu 1 Octombrie a. c. intră în stare de concediu pe un an, aflând fiind la superarbitriu ca nedestoinic deocamdată de serviciu, medicul superior al statului major de cl. II. și conducătorul spitalului militar din Sibiu, Dr. Andrei Gencsi.

Dejun unguresc. Cetim în „Pester Lloyd”: Dejunul Arhiducelui Iosif a fost până acum un adevărat dejun unguresc: slănină afumată și paprică sdrăven.

Furt la casa gării din Lugoj. Se scrie din Lugoj, că Vineri noaptea casa dela gara din Lugoj a fost jefuită; necunoscuți făptuitori au furat 1700 fl. Acesta o al treilea cas de jaf ce s'a întâmplat de câteva zile la gările de pe teritoriul comitatului Caraș-Severin.

Regele României în Dobrogea. „Ag. Roumaine” împărtășește: La banchetul din Constanța, primarul a ridicat un toast în onoarea regelui și a moștenitorului de tron.

O desmințire. Pe baza informațiilor ce le-a luat, „Die Post” declară, că scirea despre retragerea ambasadorului Münster din Paris nu are nici un temei.

Ambasadorul Germaniei la Londra, contele Hatzfeld, care s'a despărțit de nevastă-sa din cauză, că nu se puteau suferi unul pe altul, se va însura în curând a doua oară cu — fosta lui nevastă. După ce au trăit despărțiți mai multă vreme, s'au îndrăgit unul în altul, contele a început a face curte vându-i Helena Moulton măritată Hatzfeld și acum o ia din nou de nevastă. Cununia are să se facă cu mare pompă.

Contele Herbert Bismarck. În cercurile bine informate din Berlin se confirmă scirea, că secretarul de stat în ministerul de externe, contele Herbert Bismarck, va însoți pe împăratul la Atena, și se ține ca un lucru ce de sine se înțelege, că contele Bismarck se va duce cu împăratul și la Constantinopol.

Reducerea armatei turcesci. Un decret împărescesc reduce statul de pace al armatei turcesci dela 250.000 la 100.000 oameni, prin ceea-ce se cruță două milioane de punți și se restabilește echilibrul în budget.

Generalul Gaidherbe, care a jucat un rol însemnat în războiul Franței cu Germania, a murit în Paris și va fi înmormântat pe spescel statului. El s'a născut în 1818; la 1863 era locofitorul Senegambiei, în 1870 era coman-

dantul Algeriei, de unde a fost chemat acasă de Gambetta și a fost numit comandant al armatei franceze de Nord pe timpul războiului. În 1871 s'a pensionat.

Pregătirile Rusiei. Ministerul de război rusesc, generalul Wannowsky negociază cu fabricile de fer belgiane pentru construirea unui șir de căi ferate strategice la granița ruso-germană.

VARIETĂȚI.

(Un proces pentru oase.) Cetim în „Lupta”: Ni-se spune, că dl Dimitrie Brănișeanu din Roman va intenta un proces în revendicarea oaselor străbunului său, pe care dl Urech le-a transferat la Iași, ca fiind ale lui Miron Costin... Un asemenea proces e o adevărată raritate.

(O avere în coșul cu hârtii.) Un curios proces se va judeca în curând la Viena. Eată afacerea:

Acum un an o femeie, a cărei meserie e să îngrijască de bolnavi, a fost chemată să îngrijască de un bolnav. Prelungă aceasta vedea și de casă, căci bătrânul n'avea pe nimenia lângă el.

Întro-o zi femeia voia să curețe coșul de hârtii netrebnice, care se afla lângă biroul bolnavului; tocmai la fund între țigări vechi și bucăți de hârtie, ea descoperi un pachet de bilete de bancă în valoare de 80.000 fiorini.

Întempleră făcând că bătrânul să moară în aceeași zi.

Femeia se duse la parchet și depuse banii.

De atunci a trecut un an. Femeia reclamă acum să se decompense pentru descoperirea sumei de 80.000 de fiorini, recompensă prevăzută de legea austriacă. E vorba acum, ca tribunalul să hotărască, dacă femeia are drept la recompensă.

Posta redacțiunii.

Aviz. Rugăm încă odată pe toți acei domni, care stau în legătură cu redacția noastră, a nu mai adresa scrisorile necite pentru redacția singurătorilor membri ai acesteia, căci lipsind din Sibiu unul sau altul dintre ei, rezolvarea afacerilor suferă întârzieri une-ori foarte regretabile.

POSTA ULTIMĂ.

Berlin, 29 Septembrie n. Telegramele din Londra spun, că împrumutul rusesc este destinat pentru plățirea de 300.000 pușci sistem Lebel, care sânt gata din Iunie a. c.

München, 29 Septembrie a. c. Prințul-regent nu a răspuns la adresa de aderență a congresului catolic, ceea-ce a produs în toate cercurile mare satisfacție.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Belgrad, 30 Septembrie n. Primirea Nataliei s'a făcut splendidă. Stradele, dar' mai ales locul de debarcare, au fost îndeplinite de oameni. Nici o persoană oficală nu a fost însă de față, nici chiar ambasadorul rusesc.

Din țeară, 30 Septembrie, 7 oare dimineața. Stațiunile: Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Timișoara, Arad, Panciova.

Sosiți în Sibiu. La 29 și 30 Septembrie n. Hotel „Neurhrer”. A. Hanser, E. Krauss, Sandhaus, Alsing, M. Krauss, din Viena; Göttschl, din Chau-de-fox, toți comercianți.

Hotel „Impăratul Romanilor”. Frideric Teutsch, din Sighișoara; Antoniu Emil, din Căsovia; Erdősy, din Ciuc-Sereda, locotenent; Iulius Gruber, forestier din Roșia. F. Vegri, secretar din Budapesta.

Hotel „Meltzer”. B. Perkal, friser; R. Palko, friseriță, ambii din Cluj; I. Corbu, teolog din Beia. Ioan Kaylich, locotenent din Alba-Iulia.

Hotel „Haberman”. Ana Ehrman, cu familia din Mediaș; R. Nagy, locotenent din Sereisoa; Hager, din Agnita.

Bibliografie.

„Meseriașul Român”. Foaie pentru învățătura și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii. Iese la 1 și 15 a fiecărei luni. Editor și redactor: Bartolomeu Baiulescu, președintele reuniunii pentru sparginirea meseriașilor români în Brașov. Anul al IV-lea. Sumarul Nrului 18 dela 15 Septembrie 1889: Cum să fie îmbrăcămintea lucrătorului. — Industria sticlei. — Istorical fundării Asociației pentru sparginirea învățăceilor și sodalilor români meseriași. — Foiața „Meseriașului Român”: Parapleul. Poezia: „Mamei”. — Felurite pentru meseriași. — Sciri economice și industriale. — Multe și mărunt. — Diverse. — Recepte folositoare. — Glume. — Bibliografie. — Concurs. — Tirgurile. — Cursul pieței Brașov.

Extrase din „Budapesti Közlöny”.

Licitațiuni:

- 4 Noembrie st. n. a. c. imobilele Arcadieci Lujanovic, în Sânt-Mărtinul-sərbesc, decătră judecătoria cerc. din Madoș. — 30 Octombrie st. n. a. c. imobilele Rosei Taubesz născ. Hoffman decătră tribunalul reg. din Sighetul-Marmației.

Edicte:

- A se insinua pretensiunile în 45 de zile: — la rămasul după Ioan Bak (din B-Böszörmény), la tribunalul reg. din Oradea-mare; — la rămasul după Paul Fülöp, la tribunalul reg. din Sighetul-Marmației.

Posturi vacante:

- Un post de practicant în drept cu diurnă la judecătoria cerc. din Kis-Márton. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente. — Un post de subprocuror la procuratura reg. din Oradea-mare. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente. — Un post de jude la judecătoria cercuală din Oroshaz. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente. — Un post de subjude la judecătoria cerc. din Marghita. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente. — Un post de practicant în drepturi cu diurnă la judecătoria cerc. din Kis-Márton. A se adresa în două săptămâni la autoritățile competente. — Un post de magistru postal în Mercure a prelungă cauziune în bani gata de 400 fl.; remunerațiune 570 fl., paușale de cancelarie 75 fl. și ca amanuare 100 fl. A se adresa în trei săptămâni la direcțiunea postală în Sibiu.

LOTERIE.

Tragerea din 28 Septembrie st. n. Timișoara: 28 1 81 79 25. Viena: 49 48 12 5 68.

Călindarul zilei.

19 Septembrie 1 (Oct). Iulian: Trofim. Gregorian: Remigius. Soarele: răsare 6.8, apune 5.27.

Buletin meteorologic.

Table with columns: Presiunea atmosferică, Temperatura după Celsius, Maximalul și minimalul de temperatură, Direcția vântului. Includes data for Sibiu (25 Septembrie) and a forecast for 30 Septembrie.

Sosiți în Sibiu.

La 29 și 30 Septembrie n. Hotel „Neurhrer”. A. Hanser, E. Krauss, Sandhaus, Alsing, M. Krauss, din Viena; Göttschl, din Chau-de-fox, toți comercianți. Doamna Codrean, din Șclău. Doamna Veres, din Cluj. Hotel „Impăratul Romanilor”. Frideric Teutsch, din Sighișoara; Antoniu Emil, din Căsovia; Erdősy, din Ciuc-Sereda, locotenent; Iulius Gruber, forestier din Roșia. F. Vegri, secretar din Budapesta. Ana Dudinsky, magistru postală din Pusta-Călan. C. Dobay, voluntar din Belenzeri. Hotel „Meltzer”. B. Perkal, friser; R. Palko, friseriță, ambii din Cluj; I. Corbu, teolog din Beia. Ioan Kaylich, locotenent din Alba-Iulia. Vasile Voina, din Brașov. Kanidaky, locotenent din Făgăraș. I. Hoch, preot; K. Hoch, jurist, ambii din Vurmloc. S. Hauser, ospătar din Hunedoara. Maria Varga, chelnăriță din Kaal. Fleischer, sublocotenent din Agnita. Guggenberger și fiul, comerciant din Mediaș. A. Senoy, voluntar. I. Goos, arhitect din Viena. Hotel „Haberman”. Ana Ehrman, cu familia din Mediaș; R. Nagy, locotenent din Sereisoa; Hager, din Agnita.

Economie.

Examenul practic la economia de instrucțiune agricolă a comitatului Sibiu la încheierea cursului I. de instrucțiune 1888/9 va avea loc Vineri, în 11 Octombrie a. c., începând dela 8 oare a. m., în edificiul economiei de instrucțiune (Piața-vitelor Nr. 10.). Examenul se va ține după următoarea programă:

- 1. Componerea de nutreț mestecat, tăiatul paielor și napilor în diferite mărimi; 2. Curățirea și prinderea boilor, vacilor și cailor; 3. Mulsul; 4. Neteșitul, prășitul, săpatul, cositul, scosul și curățitul napilor, toate aceste cu unele de mână; 5. Înjugatul și înhamatul vitelor și aratul, și anume; a) cu fulgul simplu, b) n ferul pregătitor, c) n plugul dublu, d) n „ adânc, e) n scarificatorul, f) n extirpatorul, g) grăpatul fânșetelor, 6. Grăpatul în diverse direcțiuni; 7. Apăsatul cu țavala; 8. Sămănatul cu mașina și cu mâna; 9. Trieratul cu îmblăcii, vânturatul și ciuruitul; 10. Retezatul, săditul, îngrăditul și legatul pomilor; 11. Presentarea diverselor metode de altoit; 12. Desgropatul și retezatul hămeiului.

Furnisări. Direcțiunea căilor ferate de stat reg. ung. intenționează a-și acoperi în cale de ofert trebuința sa pro 1890 în privința următoarelor articole, și adevă: Materiale de încălțit, luminat, uns și curățit, diverse mărfuri metalice, părți aparținătoare de lampe din metal, părți aparținătoare de care din oțel, tuciu etc., specii de lemn, vâpșele și lac, mărfuri de creolă, tapete, covoaie, galoane, mărfuri de proale, sticle pentru încălțimea apei, articole de telegrafie, hârtie, diverse materiale, precum cleiu, rășină, smoală etc., mărfuri de perier, capsule de signal și mărfuri de cauciu. Publicațiunea reteritoare se poate vedea în biroul camerei comerciale și industriale din Brașov.

Consulatul general c. reg. din Sofia a incunosciințat camera comercială și industrială din Brașov, că în 14 Octombrie st. n. a. c. va avea loc în Slivno o pertractare cu oferte pentru furnisarea de mobile și alte utensilii pe seama spitalului de acolo în preț de circa 16.507 franci. Condițiunile și descrierea obiectelor de furnisat se pot vedea la oficiul cercual din Slivno. — Mai departe se vor ține pertractări cu oferte la comisiunile cercuale permanente în Sofia, Rusciuc și Filipopol pentru furnisarea recușitilor necesare de cancelarie pro 1890, precum hârtie, pene, negreală etc., pentru toate autoritățile bulgare în preț de circa 350.000 franci. Condițiunile și mustrele se pot vedea în birourile numitelor comisiuni cercuale.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiile efectuate în 13 Septembrie 1889. Cațica lui Fischel, grâu bulg. 1850 hect., 11-50 lei. Cațica lui Fischel, grâu bulg. 1150 hect., 10-50 lei. Cațica lui Peirano, grâu bulg. 1250 hect., 11-15 lei. S. Veron lui Vechler, grâu bulg. 2650 hect., 11-35 lei. Caruso lui L. Dreyfus, grâu bulg. 2650 hect., 10-55 lei. Marchiani lui Feitler, orz 1650 hect., 5-70 lei. Marchiani lui Feitler, orz 1080 hect., 5-70 lei. Zuchlos lui Schmirer, grâu 1800 hect., 9-95 lei. Asimacopulo lui L. Mendl, grâu 4100 hect., 10-80 lei. Șarlos lui Marchetto, grâu 2250 hect., 9-10 lei. Sgardelli lui Vechler, grâu 1600 hect., 9-95 lei. Cațica lui L. Mendl, grâu 1270 hect., 11- lei. Cațica lui L. Mendl, grâu 1270 hect., 11- lei. Cațica lui L. Mendl, grâu 1500 hect., 10-35 lei. Marghiloman lui Wolff, grâu 1900 hect., 10-35 lei. Marghiloman lui Caruso, grâu 1670 hect., 10-55 lei. Marghiloman lui L. Mendl, grâu 2800 hect., 10-50 lei. Marghiloman lui L. Mendl, grâu 3500 hect., 11- lei. Tuchner lui Carnevali, grâu 3000 hect., 10-50 lei. Vasmagidi lui L. Mendl, grâu 5900 hect., 10-30 lei. Eisenstein lui L. Mendl, grâu 2150 hect., 11-12 1/2 lei. Bach lui L. Mendl, grâu 1000 hect., 10-20 lei. Cussoff lui L. Mendl, grâu 3200 hect., 10-50 lei. Marghiloman lui Papudoff, grâu 1000 hect., 10-15 lei.

Prețul mărfurilor.

Țigul de rătători în Mălnbruch. În 27 Septembrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 45.— cr. până 45 1/2 cr. unguresci grei, tineri 47.— cr. până 48 1/2 cr. de mijloc 46.— cr. până 47 1/2 cr. ușori 44.— cr., până 45.— cr. marfă țărăneasă, grea —.— cr., până —.— cr. de mijloc 44.— cr., până 54 1/2 cr. ușoră 42.— cr. până 45 1/2 cr., romănesci, de Bakony grei 43.— cr. până 45 1/2 cr., transito, de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr., până —.— cr., transito sərbesci grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc 47.— cr., până 48.— cr., transito ușori 47.— cr. până 47 1/2 cr., îngrășați cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4/6 cumpăniți dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 27 Sept. 1889.

Table with columns: Săminte, Prețul per 100 chilogr., Calitatea per Hect., etc. Lists various agricultural products like grain, oil, and their market prices.

Cursul pieței din Sibiu.

Table showing market rates for various goods like flour, oil, and other commodities in Sibiu.

Bursa de Budapesta

Table showing financial market data for Budapest, including interest rates, exchange rates, and prices for various securities.

Bursa de Viena

Table showing financial market data for Vienna, including interest rates, exchange rates, and prices for various securities.

Bursa de București.

Table showing financial market data for Bucharest, including interest rates, exchange rates, and prices for various securities.

Redactor responsabil: Septimiu Albini.

